

Letnik 1914.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CLXIV. — Izdan in razposlan 31. dne oktobra 1914.

Vsebina: (Št. 298—300.) 298. Ukaz, s katerim se izpreminja § 1 ukaza z dne 26. avgusta 1908. l., oziroma ukaz z dne 31. marca 1913. l. o aktivnostnih dokladah sistemovanega učnega osebja na rimsko-katoliških in grško-katoliških bogoslovnih škofijskih učiliščih in na bogoslovnih osrednjih učiliščih v Gorici in v Zadru. — 299. Ukaz o uravnavi izvršilne pravne pomoči med kraljevinami in deželami, zastopanimi v državnem zboru, in deželami ogrske svete krone. — 300. Ukaz, s katerim se podaljšujejo rokovi za opravljanje menično- in čekovnopravnih dejanj.

298.

Ukaz ministrstva za bogočastje in nauk in finančnega ministrstva z dne 20. oktobra 1914. l.,

s katerim se izpreminja § 1 ukaza z dne 26. avgusta 1908. l. (drž. zak. št. 207), oziroma ukaz z dne 31. marca 1913. l. (drž. zak. št. 57) o aktivnostnih dokladah sistemovanega učnega osebja na rimsko-katoliških in grško-katoliških bogoslovnih škofijskih učiliščih in na bogoslovnih osrednjih učiliščih v Gorici in v Zadru.

Člen I.

§ 1 ukaza z dne 26. avgusta 1908. l. (drž. zak. št. 207) v besedilu, izpremenjenem z ukazom z dne 31. marca 1913. l. (drž. zak. št. 57), se razveljavlja in na njegovo mesto naj stopi naslednje določilo:

§ 1.

Aktivnostna doklada, ki gre po § 1, odstavek 2 zakona z dne 26. januarja 1902. l.

(drž. zak. št. 25) profesorjem na bogoslovnih škofijskih ali osrednjih učiliščih, znaša:

- a) na škofijskih učiliščih v Brnu in v Lincu 960 kron na leto;
- b) na škofijskih učiliščih v St. Pöltnu, Tridentu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Budějovicah, Litoměřicah, Kraljevem Hradcu, Przemyslu, Tarnóvu, Stanislavovu in na bogoslovnih osrednjih učiliščih v Gorici in Zadru 840 kron na leto;
- c) na škofijskem učilišču v Briksnu 720 kron na leto;
- d) na škofijskem učilišču v Weidenau 600 kron na leto.

Člen II.

Ta ukaz dobi moč s 1. dnem oktobra 1913. l.

Hussarek s. r.

Engel s. r.

299.**Ukaz pravosodnega ministra
z dne 26. oktobra 1914. I.**

o uravnavi izvršilne pravne pomoči med kraljevinami in deželami, zastopanimi v državnem zboru, in deželami ogrske svete krone.

Na podstavi § 84 zakona z dne 27. maja 1896. I. (drž. zak. št. 79) se ukazuje:

Za izvršilno pravno pomoč v razmerju kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, k deželam ogrske svete krone naj veljajo na podstavi z ogrsko vlado sklenjenega dogovora ter dodatnega dogovora k členu 21, ki ga je povzročil v zvezi z vojnimi dogodki uvedeni odlog zasebnopravnih dolžnosti, od 1. dne januarja 1915. I. naprej naslednja določila. Kolikor naj velja po tem kaj drugega nego doslej, se ne uporabljajo predpisi § 86 izv. r., ker ni zajamčena vzajemnost.

V razmerju med kraljevinami in deželami, zastopanimi v državnem zboru, in Hrvaško-Slavonskim ostanejo, dokler se ne ukrene drugače, v veljavi predpisi, obstoječi za vzajemno izvrševanje izvršilnih naslovov.

Člen 1.

Naslednji spisi in listine, ki se tičejo imovinskopravne pravice, se vzajemno pripoznavajo za izvršljive:

1. V državljanskem spornem postopku izrečene pravomočne odločbe, namreč sodbe, sklepi, plačilni nalogi v mandatnem, meničnem in čekovnem postopku (nalogi na podstavi menic, trgovskih nakaznic, obveznic in čekov).

2. V državljanskem nespornem postopku storjeni pravomočni sklepi o pravicah do preživljanja.

3. Poravnave, ki so bile sklenjene v državljanskem spornem ali nespornem postopku.

4. V konkurznem postopku sklenjene pravomočno potrjene poravnave in prisilne izravnave, v takem postopku storjeni pravomočni sodni sklepi, uradni izpiski iz likvidacijskega zapisnika, sestavljenega v konkurznem postopku, in pravomočno potrjeni preračuni prispevkov v konkurzu pridobitne in gospodarske zadrage.

5. Pravomočne odločbe borznih razsodišč in borznih sodišč ter pred njimi sklenjene poravnave, in sicer tudi tedaj, ako so se jim stranke podvrgele s pismenim dogovorom ali sprejemom sklepne pisma brez pridržka, v katerem je določilo, da je pravne spore iz kupčije odločevati pred borznim razsodiščem ali borznim sodiščem.

6. Notarski spisi (člen 5).

Za državljanski sporni ali nesporni postopek v zmislu te pogodbe velja postopek v državljanskih pravnih rečeh pred rednimi in posebnimi sodišči (vrhovno dvorno maršalstvo, sodišče vrhovnega dvornega maršalstva, obrtno sodišče in druga). Za posebna sodišča v zmislu te pogodbe veljajo tudi občinske posredovalnice, ogrska občinska sodišča in mirovni sodniki ter razsodišča, ki so brez ozira na razsodilno pogodbo pristojna po posebnem državnem zaukazu.

Člen 2.

Za izvršljive se ne pripoznavajo:

1. v opominjevalnem postopku izdana plačilna povelja;

2. v državljanskem spornem ali nespornem postopku izdane odločbe, ki nalagajo globo ali denarno kazen.

Člen 3.

Izvršitev sodnih odločb v zmislu člena 1, št. 1, se more dovoliti zoper zavezanca samo, ako je bil eden izmed razlogov pristojnosti, označenih v naslednjih številkah 1 do 15, dan pri razsojajočem sodišču in ni sodišče izvršilne države edino pristojno za odločbo:

1. Splošna podsodnost toženca po pravu razsojajočega sodišča.

2. Podsodnost bivališča za pravice proti osebam, sposobnim za pravdanje, ki bivajo v kraju z okolnostimi, ki po svojem svojstvu kažejo na dalje trajajoče bivanje (na primer kakor posli, ročni ali fabriški delavci, obrtni pomočniki ali vajenci, dijaki ali učenci). Ta podsodnost velja za ude oborožene moči, ki so v aktivni službi in izpolnjujejo samo svojo vojno dolžnost, tako, da stopi na mesto sodišča bivališča sodišče pristojne garnizije.

3. Podsodnost uprave, ki se vodi.

Imovinskopravne pravice zoper inozemske javne zavode, korporacije, trgovinske družbe, zadruge, društva, ustanove in druge imovinske mase se lahko zglašajo na sodišču, v čigar okolišu imajo svoje stalno zastopstvo, če ni zastopstva, pa svoje organe, katerim je poverjeno oskrbovanje opravil.

4. Podsodnost zavoda.

Osebe, ki imajo izven sodnega okoliša svojega stanovališča fabriški, trgovinski ali obrtni zavod ali obratovališče svojega opravila ali poklica, iz katerega se neposrednje pečajo s sklepanjem kupčij, se lahko tožijo v spornih pravnih stvareh, ki se nanašajo na ta zavod ali na njegovo opravilno ali poklicno delovanje, na sodišču kraja, v katerem je njihov zavod ali njihovo obratovališče. Osebe, ki gospodarijo na posestvu na kmetih, ki ima hiše in gospodarska poslopja, se lahko tožijo iz vseh pravnih razmerij, nanašajočih se na obdelovanje tega posestva, na sodišču, v čigar okolišu je posestvo ali kraj, iz katerega se opravlja gospodarstvo.

5. Podsodnost kraja izpolnitve.

Tožbe, da se dožene, da obstaja ali ne obstaja, da se izpolni ali razveljavi pogodba ter tožbe za odškodnino, ker so se opustile pogodbene dajatve, se lahko vlagajo tudi na sodišču kraja, v katerem je po dogovoru izpolniti pogodbo, ako je kraj izpolnitve razviden iz listine ali ako se more poziv vročiti tožencu v okolišu ali na sedežu sodišča. Izmed več krajev izpolnitve osnuje vsak pristojnost. Posebne oblike ni treba za to listino. Podsodnost velja tudi tedaj za dano, ako je v listini vzprejeta izjava, da je z dogovorom kraja izpolnitve osnovana tudi pravica do tožbe v tem kraju.

Za terjatve iz kupčij na obroke se pristojnost ne more dognati na podstavi določil o podsodnosti kraja izpolnitve.

6. Podsodnost plačilnega kraja menice ali čeka za tožbe imetnika zoper osebe, zavezane iz menice ali čeka.

7. Podsodnost prejšnjega stanovališča.

Trgovci in obrtniki lahko tožijo zaradi svojih terjatev iz pravnega opravila, sklenjenega v okrožju svojega opravila, tudi na sodišču, pristojnem po prejšnjem stanovališču pogodbenega nasprotnika, ako z listino dokažejo, da izza premembe stanovališča do vlozbe tožbe ni minilo več nego 90 dni. Posebna oblika ni potrebna za to listino.

8. Podsodnost za terjatve trgovcev za blago.

Zoper trgovce lahko tožijo protokolirani trgovci zaradi svojih terjatev iz prodaje, izvršene v okrožju njihovega opravila, v dveh letih računaje od zadnjega naročila tudi na sodišču kraja svojega zavoda, ako z listino dokažejo naročilo, ki služi terjatvi za podlago, in da se je blago res prevzelo. Pri kupčijah, ki so bile sklenjene na podlagi pooblastila, se mora z listino dokazati, da je bil naročnik pooblaščen. Posebna oblika ni potrebna za te listine.

Za terjatve iz kupčij na obroke se pristojnost ne more dognati na podstavi določil o podsodnosti za terjatve trgovcev za blago.

9. Podsodnost kraja, v katerem se je naredila škoda.

Tožbe za odškodbo zaradi dogodka v prometu železnice ali za povračilo škod, ki so povzročene z obratom motornega vozila, se lahko vlagajo tudi na sodišču, v čigar okolišu je dogodek povzročil škodo.

10. Podsodnost obremenjene stvari.

Na sodišču, pristojnem po legi nepremične reči, se lahko tudi združi s tožbo za uveljavo zastavne pravice tožba za plačilo zastavnopravno zavarovane terjatve, s tožbo za razveljavo (izbris) zastavne pravice tožba, da se dožene, da ne obstaja zastavnopravno zavarovana terjatev, ako sta obe tožbi naperjeni zoper istega toženca.

Tožbe za dajatve, zaostale iz realnega bremena, se lahko vlagajo zoper posesnika obremenjenega zemljišča na sodišču, v čigar okolišu je obremenjeno zemljišče.

11. Podsodnost protitožbe, kolikor je dopustna po zakonu razsojajoče države.

12. Podsodnost za terjatve upnikov zapuščine.

Upniki zapuščine lahko, dokler zapuščina ni prisojena, zaradi svojih terjatev do zapustnika ali dediča kakor dediča tožijo na stvarno pristojnem sodišču, ki je krajevno določeno s sedežem zapuščinskega sodišča.

13. Podsodnost podvržbe.

Stranke se lahko z izrecnim dogovorom podvržejo pristojnosti določnega sodišča. Podvržba velja samo tedaj, kadar se nanaša na določen pravni spor ali na pravne spore, izvirajoče iz določnega pravnega razmerja, in ako je imel toženec svojo splošno podsodnost v razsojajoči državi.

Dokazati se mora z javno ali z zasebno listino, ki je popolnoma verojetna.

Za terjatve iz kupčij na obroke se ne more dognati pristojnost na podstavi določil o podsodnosti podvržbe.

14. Podsodnost sporne zadrage po pravu razsodne države, če bi bilo, ne gledé na sporno zadrugo, sodišče razsodne države pristojno v zmislu določil te pogodbe.

15. Pristojnost po višjem sodišču določene sodišča, ako je osnovana sodna oblast razsodne države, pa ni dejanstev, ki bi osnovala krajevno pristojnost, nadalje v primeru sporov o pristojnosti med več sodišči in v primeru delegacije. Pristojnost pa velja v zmislu tega določila samo tedaj za dano, ako bi bilo, ne gledé na to odredbo, sodišče razsodne države pristojno v zmislu določil te pogodbe.

Člen 4.

Odločbe o povračilu pravnih stroškov so vzajemno izvršljive v primerih, oznamenjenih v členu 18 Haaškega pravnega dogovora z dne 17. julija 1905. l., brez ozira na pristojnost oblasti, ki je razsodilo.

Člen 5.

Izvršitev na podstavi izvršljivega notarskega spisa (člen 1, št. 6) se opravi samo, ako je v njem dognan dolg v denarju ali drugih nadomestilnih stvarih in ako so natančno določeni oseba upravičenca in zavezanca, pravni naslov, predmet in čas dajatve in ako je hkratu zavezanec v listini pritrdil, da bodi gledé dolga takoj izvršljiva. Izvršitev pa je dovoliti tudi na podstavi notarskih spisov brez dostavka o izvršljivosti, ako so bili spisani pred začetkom veljavnosti te pogodbe in so izvršljivi po zakonu kraja, kjer so bili spisani.

Pooblastila, na kojih podstavi naj se spiše notarski spis, morajo biti, da se spisu zagotovi izvršljivost, sodno ali notarsko poverjeni, ako niso že javne listine.

Kolikor spada izdaja listin, ki se enačijo notarskim, k pristojnosti sodišč, se lahko z gori imenovanimi pogoji izvršujejo tudi take sodne listine.

Člen 6.

Za izvršitev zoper zavezanca more prositi samo sodišče.

V prošnji naj sodišče potrdi izvršljivost in, ako mora biti izvršilni naslov po členu 1 in 19 pravomočen, tudi pravno moč.

Posebnegega zaprosila ni treba izdati.

Člen 7.

Prošnji je priložiti izvod listine, na koje podstavi se naj opravi izvršitev.

Pogoje za pristojnost razsojajočega sodišča v zmislu člena 3 je samo navesti.

Da so dani ostali pogoji izvršitve, je dokazati z javnimi listinami, kolikor jih ni posneti že iz listine, na koje podstavi se naj dovoli izvršitev, ali iz uradnega zaprosila za izvršitev.

Člen 8.

Sodišča držav pogodnic občujejo neposrednje drugo z drugim.

Ako izhaja prošnja za izvršitev od sodišča dežel ogrske svete krone, se izda v uradnem jeziku prosečega sodišča, ako izhaja od avstrijskega sodišča, bo izdana v nemškem jeziku ali opremljena z nemškim prevodom.

Isto velja za priloge prošnje.

Člen 9.

Ako se ne ustreže zaukazom člena 6, odstavek 2, ali členov 7 in 8, naj zahteva za-prošeno sodišče, da se odstranijo nedostatki in, ako se podajo osnovana oporišča za to, da je dan razlog odreke, naj zahteva za njega izključitev potrebne dokaze.

Člen 10.

Za odločbo o prošnji pristojno sodišče naj sklepa o tem, ne da bi zaslišalo zavezanca. Poprej pa lahko sodišče prosi za pojasnilo organ, od katerega izhaja izvršilni naslov, ali sodišče, ki je prosilo za izvršitev.

Zaprošeno sodišče preskuša dopustnost izvršbe tudi tedaj, ako je proseče sodišče že dovolilo izvršbo. Preskušati pa ni, ali je bilo proseče sodišče po svojem pravu pristojno sprejeti prošnjo in dati dovoljenje.

Zakonitosti odločbe, ki jo je izvršiti, ne sme preskušati sodišče.

Člen 11.

Ako ni v sprednjih členih oznamenjenih pogojev za dovolitev izvršitve, je prošnjo uradoma odkloniti.

Kljub temu, da so dani ti pogoji, je odreči izvršitev, ako naj se z njo pripozna pravno razmerje ali uresniči pravica, kateri je z zakonom izvršilne države iz ozirōv javnega reda ali nrvnosti odrečena veljavnost ali iztožnost, ali ako se je o pravici v izvršilni državi odločilo pravo-močno.

Člen 12.

Izvršitev na podstavi sodnih odločb je razen tega odreči:

1. ako se je razsodilo o pravicah zoper izvršilno državo, razen ako se je z državno pogodbo izrečno podvrгла pristojnosti sodečega sodnika, ako gre za pravice, ki so se zahtevale zoper državo kakor dediča ali volilojemnika, ali ako gre za terjatve, ki izvirajo iz opravnega podjetja, ki ga obratuje izvršilna država v ozemlju razsodne države in ki ima tam svoj sedež;

2. ako je drugo sodišče nego sodišče občę podsodnosti toženca razsodilo o pravicah iz lastnosti uda korporacije, družbe, zadruga ali društva zoper zvezo ali njene organe ali ako je razsodilo o pravicah iz delnih zadolžnic, državnih ali drugih javnih posojil, iz zastavnih pisem ali fundiranih bančnih zadolžnic.

Člen 13.

Ako se izvršba dovoli, je izvršitev nemudoma uradoma uvesti, razen ako si je zahtevajoči upnik pridržal zaradi oprave izvršitve še posebej nastopiti.

Člen 14.

Zoper dovolitev izvršbe lahko zavezanec ugovarja, ne kraté po zakonih izvršilne države dopustne vložbe pravnega pomočka:

1. ako v členih 1 do 8 za dovolitev izvršbe oznamenjeni pogoji niso dani ali ako je v zmislu člena 11, odstavek 2, in 12 dan razlog, da se odreče;

2. ako so se v odločbi ob presoji, ali je zavezanec ali njegovo zakonito zastopstvo sposoben za dejanje ali za pravljanje, ali pa ob presoji za pravico merodajnega rodbinskega ali dedinskopravnega razmerja ali za to merodajne ugotovitve smrti osebe na škodo zavezancu dali v podstavo drugi zakoni nego zakoni, ki jih je uporabljati po pravu izvršilne države;

3. ako se naj seže z izvršbo na podstavi sodne odločbe zoper toženca, ki se ni udeležil spora, in se mu poziv ali odredba, s katero se je začel postopek, ni redno vročil;

4. ako je bila zaradi druge nerednosti postopka osebi, zoper katero se naj seže z izvršilom, popolnoma odtegnjena možnost udeležiti se postopka;

5. ako je po zakonih kraja, kjer je nastala listina, ki jo je izvršiti, minila njena izvršljivost.

Za redno v zmislu št. 3 naj velja vročba samo tedaj, ako se je poziv ali odredba, s katero se je začel postopek, vročil tožencu ali njegovemu za sprejemanje upravičenemu zastopniku (skrbniku) v roke ali v ozemlju izvršilne države po predpisih, veljajočih za vročevanje tožb ali pozivov na prvi narok.

Člen 15.

Ugovor je podati, kolikor se ne opira na določilo člena 11, odstavek 2, ali 14, št. 5, v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, v 14 dneh, v deželah ogrske svete krone pa v 15 dneh po vročitvi sklepa, ki dovoljuje izvršbo.

Člen 16.

O ugovoru je odločiti po postopku izvršilnega sodišča, toda zaslišavši poprej nasprotno stranko.

Ko se je podal ugovor, se lahko izvršilna dejanja, ki segajo čez zavarovanje pravice, odložijo do odločbe o ugovoru.

Člen 17.

Kolikor ta pogodba ne obsega posebnih določil, je uporabljati v izvršilni državi veljajoče predpise o postopku, zlasti določila o odložitvi in ustavitvi izvršbe, nadalje o tožbah, da se ustavi

izvršba, ker je ugasnila ali ker je ovirana pravica, in o izbrisnih tožbah tudi na izvršbe, ki se dovolé na podstavi zaprosila sodišče druge države.

Člen 18.

Ako se ugovarja zoper plačilni nalog v mandatnem, meničnem ali čekovnem postopku (nalog na podstavi menice, trgovske nakaznice, obveznice ali čeka), se vrši izvršba za zavarovanje.

Na izvršbo za zavarovanje je primerno uporabljati člene 3 in 6 do 17 te pogodbe.

Člen 19.

Razen spisov in listin, oznamenjenih v členu 1, se proglašajo vzajemno za izvršljive po zakonih kraja, kjer so sestavljene, zoper zavezanca izvršljive odločbe in odredbe sodišč in varstvenih in skrbstvenih oblastev, naj se izročé nedoletniki ter varovanci in oskrbovanci, ter pravomočni sklepi administrativnih varstvenih in skrbstvenih oblastev o pravicah do preživljanja.

Kolikor gre odločba administrativnemu varstvenemu ali skrbstvenemu oblastvu, zaprosi neposrednje to varstveno ali skrbstveno oblastvo za izvršbo. Prošnjo za izvršitev odločbe ali odredbe, naj se izroči nedoletnik ali varovanec ali oskrbovanec, je poslata naravnost oblastvu, ki je poklicano opravljati naredbe varstvenih in skrbstvenih oblastev.

Ako je nedoletnik ali varovanec ali oskrbovanec pripadnik izvršilne države, je odreči sodelovanje za izročitev. Izvršitev je izvesti v prvi vrsti s tem, da se siloma odvzame.

V ostalem je zmislu primerno uporabljati določila členov 6 do 11 in 13 do 17 tudi na take izvršitve.

Člen 20.

Veljavnost določil te pogodbe se ne razteza na Hrvaško-Slavonsko.

Člen 21.

Ta pogodba dobi moč 1. dne januarja 1915. l. in ostane v moči do poteka leta 1917. Ako nobena izmed strank pogodnic ne naznani dvanajst mesecev pred koncem te dobe svoje namere razveljaviti pogodbo, ostane v moči do poteka enega leta od dneva naprej, katerega jo odpové ena ali druga strank pogodnic.

Do 1. dne julija 1915. l. pa je na podstavi izvršilnih naslovov, ki so nastali pred 1. dnem januarja 1915. l., dovoliti izvršitev tudi tedaj, ako se je mogla dovoliti po predpisih, veljajočih ob začetku veljavnosti te pogodbe.

Dostavek k členu 21.

Za terjatve ali delne zneske terjatev, ki so se v razsodni državi odložile s posebnimi predpisi zaradi vojnih dogodkov in za katere je nastal izvršilni naslov do 30. dne aprila 1915. l., je v drugi državi do 1. dne oktobra 1915. l. dovoliti izvršitev tudi tedaj, ako se je mogla dovoliti po predpisih, veljajočih ob začetku veljavnosti pogodbe o pravni pomoči za izvršitve.

Ako bi se moratorij raztezal na daljšo dobo nego do konca novembra 1914. l., bo uporabljati določilo sprednjega odstavka z izpremembo, da gre upniku za toliko podaljšan rok, kolikor izgubi z odlogom.

Hochenburger s. r.

300.

Ukaz pravosodnega ministra z dne 30. oktobra 1914. l.,

s katerim se podaljšujejo rokovi za opravljanje menično- in čekovnopравnih dejanj.

Na podstavi § 1 cesarskega ukaza z dne 29. avgusta 1914. l. (drž. zak. št. 227) se ukazuje:

§ 1.

Pri menicah in čekih, ki so docela ali deloma plačni 31. dne oktobra 1914. l. ali pozneje do vštetega 31. dne decembra 1914. l., veljata prezentacija v plačilo in protestovanje za pravočasna, ako se opravita v teku desetih delavnikov po plačilnem dnevu; nadalje se pri takih menicah in čekih podaljšuje rok za obvestilo prednikov na deset delavnikov.

§ 2.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Hochenburger s. r.